

CULTURA ESPECTACLES

Entrevista: Esteve Riambau i Josep Maria

Pou Director i actor d'una obra sobre el cineasta

“En el fons de l'aparent bogeria d'Orson Welles hi ha una lucidesa total”

Bernat Salvà
BARCELONA

Josep Maria Pou i Esteve Riambau han emprès un viatge apassionant presidit per la figura d'Orson Welles. Un doble viatge, per ser més precisos: el 30 de juny estrenen al Remea l'espectacle teatral *Su seguro servidor, Orson Welles*. L'actor es posa en la pell del personatge en el debut com a director teatral de l'escriptor i crític cinematogràfic Esteve Riambau, expert en Orson Welles reconegut internacionalment. Paral·lelament, Esteve Riambau i Elisabet Cabeza (tots dos col·laboradors de l'AVUD) codirigeixen el documental *Màscara* sobre el procés de transformació de Josep Maria Pou, des del personatge de *La cabra o Qui és Sylvia?* fins al d'Orson Welles.

A qui s'assembla més Orson Welles: al Quixot o a un personatge de Shakespeare?

E.R.: Shakespeare i Cervantes eren coetanis, i hi ha un paral·lisme que el mateix Welles feia: Sancho Pança i Falstaff són perso-

natges molt similars. Hi ha una bona base per poder dir que Orson Welles era una mena de cineasta *andante* amb la seva càmera, amb projectes quimèrics, però en el fons de la seva aparent bogeria hi havia una lucidesa i una coherència total.

J.M.P.: La identificació d'Orson Welles amb la novel·la de Cervantes és

La identificació de Welles amb la novel·la de Cervantes és tan completa que s'assembla tant al Quixot com a Sancho Pança

tan completa que no només se'l pot comparar amb Don Quixote, sinó també amb Sancho Pança: per una part era un visionari, un quimèric, un home que lluitava amb una pila de molins, però per altra part era un Sancho Pança, aferrat a la terra, que estimava el menjar, amb filosofia popular, amb un aspecte físic més proper a ell que no al Quixot.

Com va arrencar aquest projecte teatral?

E.R.: Jo coneixia Richard France. Un dia m'envia un mail i em diu que ha escrit una obra de teatre sobre Welles, i em demana quines possibilitats hi ha d'estrenar-la a Espanya. La vaig llegir, em va interessar molt i vaig pensar de seguida que era una obra per a Josep Maria Pou.

Per què va pensar en ell?

E.R.: Per la seva possibilitat de captar l'ànima del personatge. Hi havia un paral·lisme que em divertia molt: també és un artista polifacètic, com Orson Welles. Un dels protagonistes de

l'obra és la veu, i el Josep Maria juga amb registres molt diferents: diàleg, locució, conversa, recitar...

I vostè, Josep Maria, per què va demanar a Esteve que fos el director?

J.M.P.: Lògicament pel seu coneixement del món de Welles. Els actors quan treballem un espectacle som com minusvàlids, demanem contínuament ajuda al director, crosses per poder anar endavant. Moltes vegades els directors no poden oferir-te això. En el cas de l'Esteve, és veritat que no havia dirigit res de teatre, però totes les meves preguntes i dubtes es podien resoldre perquè ell és una enciclopèdia vivent sobre Welles. Això dona una confiança enorme.

E.R.: Hi va haver alguns assajos que van ser una mena de cinefòrum, jo vaig aparèixer amb tot de DVDs i material estrany sobre Welles i li anava indicant amb què es corresponia o d'on venia cada escena de l'obra.

J.M.P.: Hi ha una cosa

clara: si aquesta cosa l'hagués dirigit qualsevol altre director, potser ara tindria moltíssima por que el Welles que estic fent no s'ajusti a la realitat. Amb l'Esteve, estic completament convençut que no estem traint la seva figura.

¿Veurem un Orson Welles frustrat, decebut per tot el

que no ha pogut fer, o més aviat orgullós i vital?

J.M.P.: Tot a la vegada.
E.R.: No és una biografia i encara menys una hagiografia, sinó que a partir d'un dia, d'una unitat d'espai i de temps, un personatge evoca moments de la seva vida a través de diversos recursos de la veu: converses, trucades telefòniques

Orson Welles en una imatge del 1973. L'obra de teatre és una ficció situada l'endemà del seu darrer aniversari, el 1985 ■ AFP

Esteve Riambau i Josep Maria Pou,

director i protagonista de l'espectacle 'Su seguro servidor, Orson Welles', que s'estrena al Teatre Romea dins del Festival Grec 08

■ MIQUEL ANGLARILL

que fa o rep, *flash-backs*, dirigint-se al públic... Això va donant pinzellades que van construint el personatge. Amb el final que hem afegit, si hi havia alguna sensació de fracàs es dissipa totalment. Hi ha un punt d'esperança, de dir que malgrat ser marginat de Hollywood, d'haver fracassat en molts projectes... va lluitar fins al final, i aquí tenim la seva obra per valorar-la sempre.

¿Feu vostra la frase de l'autor, Richard France: "Déu sap que no podia buscar un personatge més extraordinari" per dedicar-li una obra?

E.R.: No sé si és el que més, però és un personatge extraordinari.

J.M.P.: Gairebé tots els grans personatges de la literatura, començant per Shakespeare, els relaciones amb Orson Welles. El capità Ahab, de *Moby Dick*; els de Dostoievski, Tolstoi... tots quadren amb Orson Welles. És un personatge de moltíssimes obres.

E.R.: Que ningú es pensi que aquesta és una obra només per a cinèfils. És un personatge humà. A través d'anècdotes de la seva vida vas descobrint els matisos del personatge, que és absolutament contradictori. Hi ha moments obertament còmics, moments dramàtics i altres d'una sensibilitat extraordinària que responen a la

“

Malgrat els fracassos i ser un marginat de Hollywood, va lluitar fins al final i aquí tenim la seva obra

pluralitat de matisos del personatge.

Esteve, com pensa mostrar aquest procés de transformació de Pou en Orson Welles al documental *Màscares, que dirigeix amb Elisabet Cabeza*?

E.R.: Una part molt important del metratge serà el procés dels assajos, des dels de taula fins als del Te-

“

Podem portar 50 anys d'ofici, però els actors, quan preparem un espectacle, estem morts de por

atre Romea. Com l'actor va progressant i es va ficant en la pell del personatge, com va evolucionat una mateixa escena. A part, hem gravat les rutines quotidianes de l'actor quan està immers en aquest procés. Tot això anirà acompanyat d'una llarga entrevista que reflexioni sobre el procés i el verbalitzi.

Tenir una càmera al davant, dificulta encara més posar-se a la pell d'un personatge?

J.M.P.: No!

E.R.: Sí! [Riuen tots dos]

J.M.P.: En algun moment sí, però forma part del joc. Quan m'ho van proposar, ho vaig assumir, i sabia que era un risc, que en algun moment estaries fins als nassos de tenir una càmera sempre al davant. Els actors ja podem portar 50 anys d'ofici, però quan comencem a preparar un espectacle estem morts de por, en un estat de sensibilitat especial que qualsevol petita cosa que et distregui de la concentració que necessites molesta molt. ■